

## KONKURRENSKRAFTSAVTAL

### 1 Inledning

Finlands ekonomi har under de senaste åren lidit av en exceptionellt långvarig recession.

Arbetslösheten har ökat på ett oroväckande sätt, den offentliga ekonomins skuldsättning har inte kunnat brytas och Finland har på exportmarknaderna klarat sig sämre än jämförbara länder. Förutom osäkerheten i den internationella ekonomin och de negativa strukturovandlingarna är bakgrunden till den svaga ekonomiska utvecklingen också de förluster av vår internationella konkurrenskraft, som uppstått under en längre tid.

Arbetsmarknadens centralorganisationer strävar till att förbättra det finska arbetets och företagets konkurrenskraft, att öka den ekonomiska tillväxten och att skapa nya arbetsplatser. Samtidigt stöder avtalet anpassningen inom den offentliga ekonomin.

En förutsättning för avtalet är dock att det ersätter de åtgärder, som regeringen berett och som gäller en ändring av Kristi himmelfärdstorsdag och trettondag till oavlönade lediga dagar, en nedskärning av lönen för sjuktid och av semesterpenningen samt en förkortning av långa semestrar. Arbetsmarknadens centralorganisationer förutsätter också att regeringen drar tillbaka de i regeringsprogrammet nämnda ytterligare nedskärningarna och skatthöjningarna på 1,5 miljarder euro, som är alternativ till samhällsfördraget, samt att regeringen genomför de i regeringsprogrammet nämnda sänkningarna av inkomstskatten. Med avtalet strävar man också till att befrämja lokala avtal genom arbets- och tjänstekollektivavtal.

### 2. Förlängning av arbets- och tjänstekollektivavtalen

Arbetsmarknadens centralorganisationer föreslår att de nuvarande arbets- och tjänstekollektivavtalens giltighetstid förlängs med 12 månader. I detta sammanhang skall man inte göra några sådana ändringar av dessa avtal, som gäller löner eller andra arbetsvillkor med kostnadseffekter. Undantag är dock de i punkt 4 nämnda strukturella förändringarna och de i punkt 6 nämnda avtalsbestämmelserna gällande lokala avtal.

### 3. Socialförsäkring

#### 3.1. ArPL-avgiften

I avtalet mellan arbetsmarknadens centralorganisationer om arbetspensionsreformen år 2017 kom man överens om att under åren 2017 – 2019 skall ArPL-avgiften utgöra 24,4 % av ArPL-lönerna. Enligt pensionsskyddscentralens beräkningar är denna avgiftsnivå tillräcklig för att finansiera pensionerna också efter år 2019.

ArPL-avgiften är 24,4 % av ArPL-lönerna också åren 2020 och 2021. Enligt arbetspensionsreformen är avtalsparternas mål att uppnå en jämn och ändamålsenlig avgiftsutveckling samt att säkra de i pensionsavtalet år 2017 överenskomna förmånerna och deras finansiering också på lång sikt. Enligt avtalet skall avgiftshöjningarna fördelas mellan arbetsgivarna och arbetstagarna till hälften var.

Med avvikelse från det överenskomna sättet för avgiftsförhöjningarna skall arbetstagarnas genomsnittliga ArPL-avgift höjas och arbetsgivarnas genomsnittliga ArPL-avgift minskas med samma belopp från året förut, enligt följande:

- 0,20 procentenheter år 2017
- 0,20 procentenheter år 2018
- 0,40 procentenheter år 2019
- 0,40 procentenheter år 2020.

Sålunda är arbetstagarnas avgiftsförhöjningar och arbetsgivarnas avgiftsminskningar sammanlagt 1,20 procentenheter under åren 2017 – 2020. År 2021 förblir avgifterna på 2020 års nivå. Efter år 2021 skall andra ändringar av ArPL-avgiften fortfarande fördelas till hälften var mellan arbetsgivarnas och löntagarnas avgifter.

Ändringen av arbetstagarnas avgiftsandel gäller arbetstagarna inom både den privata och den offentliga sektorn. Ändringarna av arbetspensionsavgiften för arbetstagarna inom den offentliga sektorn tas i beaktande i arbetspensionsavgifterna för arbetsgivarna inom denna sektor.

### 3.2. Arbetslöshetspensionsavgiften

Både arbetsgivarnas genomsnittliga arbetslöshetspensionsavgift och löntagarnas arbetslöshetspensionsavgift skall vara lika stora från och med avgifterna år 2018. Därigenom minskas arbetsgivarnas genomsnittliga arbetslöshetspensionsavgift med 0,85 procentenheter och löntagarnas arbetspensionsavgift ökas med samma belopp. Avgiftsändringarna genomförs så att löntagarnas avgift för år 2017 ökas med 0,45 procentenheter och så att deras avgift för år 2018 ökas med 0,4 procentenheter. I augusti år 2016 skall arbetsmarknadens centralorganisationer förhandla om arbetslöshetspensionsavgifterna år 2017.

Förmånslagstiftningen skall ändras så att den så kallade procentminskningen inte skall ändras på grund av avgiftsändringarna och varken minska eller öka förmånerna.

Ändringarna av försäkringsavgifterna för arbetsinkomstförsäkringen inom arbetspensions-, arbetslöshets- och den lagstadgade sjukförsäkringen bestäms också i framtiden enligt 50/50 principen.

### 3.3. Administrativa frågor och betalningsberedskap

Av ledamöterna i arbetspensionsförsäkringsbolagens styrelser och förvaltningsråd väljs 1/3 på förslag av löntagarnas centralorganisationer och 1/6 på förslag av arbetsgivarnas centralorganisationer. Ändringen träder i kraft år 2019 för förvaltningsråden och år 2020 för styrelserna.

Av ledamöterna i arbetslöshetsförsäkringsfondens förvaltningsråd och styrelse väljs hälften på förslag av arbetsgivarnas och hälften på förslag av löntagarnas centralorganisationer. Arbetsgivarsidans representativitet bestäms enligt medlemmarnas antal arbetstagare. Ordföranden och viceordföranden väljs vartannat år bland de ledamöter, som valts på förslag av arbetsgivarnas och arbetstagarnas centralorganisationer. Arbetslöshetsförsäkringsfondens förvaltningsråds och styrelses förslag till arbetslöshetsförsäkringsavgifter samt styrelsens beslut om utjämning av arbetslöshetskassornas medlemsavgifter fattas vid jämna röstetal så att ordförandens röst avgör endast i det fall att också viceordföranden röstar på samma sätt som ordföranden. Ändringarna av arbetslöshetsförsäkringsfondens förvaltning träder i kraft från början av år 2018.

Från början av år 2017 till slutet av år 2019 höjs maximibeloppet av arbetslöshetsförsäkringsfondens konjunkturbuffert till att motsvara utgifterna vid en arbetslöshetsgrad på 7 %. Under våren 2019 utarbetar parterna till statsmakten ett förslag till en nivå, som är ändamålsenlig och högre än den nuvarande. I beredningen betonar man tryggheten av arbetslöshetsförsäkringsfondens betalningsberedskap och tillräckliga förutsättningar att buffra arbetslöshetsförsäkringsavgifternas växlande nivå, samt med beaktande av den offentliga ekonomins randvillkor. Arbetslöshetsförsäkringsfondens lånearrangemang beviljas statsgaranti utan motgarantier eller garantiavgift. Under åren 2016 – 2017 används 10 miljoner euro till att utjämna arbetslöshetskassornas medlemsavgifter.

### 3.4. Socialskyddsavgiften.

Samtliga arbetsgivares socialskyddsavgift minskas åtminstone enligt följande:

- 0,94 procentenheter för år 2017
- 1,00 procentenheter för år 2018
- 1,04 procentenheter för år 2019
- 0,58 procentenheter permanent från år 2020.

Minskningarna finansieras genom de inbesparingar som förorsakas arbetsgivarna inom den offentliga sektorn och som uppstår genom åtgärder gällande arbetstiden och semesterpenningen inom denna sektor, samt genom ändringar av finansieringsansvaret för arbetspensions- och arbetslöshetsförsäkringsavgifterna. Minskningen har dimensionerats med beaktande av rätten till skatteavdrag för

arbetspensions- och arbetslöshetsförsäkringsavgifterna, men inte med beaktande av avtalets inverkan på den ekonomiska tillväxten och sysselsättningen.

Statens finansieringsandel, som motsvarar socialskyddsavgiftens minskning, inriktas på den lagstadgade sjukförsäkringens sjukvårdsförsäkring. Löntagarnas sjukvårdsavgift minskas med ett belopp, som motsvarar statens finansieringsandel och den försäkrades dagpenningavgift höjs med samma belopp.

#### **4. Strukturella ändringar**

##### **4.1. Förlängning av arbetstiden**

Den årliga arbetstiden förlängs med i genomsnitt 24 timmar utan att ändra den årliga förtjänstnivån. Ändringen kan genomföras t.ex. som hela dagar. Ändringen träder i kraft den 1.1.2017, om inte parterna kommer överens om en annan tidpunkt.

Parterna i arbets- och tjänstekollektivavtal kommer branschvis närmare överens om hur förlängningen av arbetstiden skall genomföras.

##### **4.2. Semesterpenning inom den offentliga sektorn.**

Semesterpenningen inom den offentliga sektorn (staten, kommunerna, kyrkan, FPA och Finlands Bank) minskas med 30 % från nuvarande nivå. Minskningen gäller semesterpenningar i anslutning till semestrar, som intjänats under de kvalifikationsår som slutar 2017 – 2019. Parterna i arbets- och tjänstekollektivavtal kommer branschvis närmare överens om hur ändringen skall genomföras.

#### **5. Omställningsskydd och arbetshälsövård**

Arbetsmarknadens centralorganisationer förslår att förslagen angående omställningsskydd i utkastet till regeringsproposition om åtgärder för att stärka den kostnadsmässiga konkurrenskraften skall remitteras till ny beredning på treparts basis samt att i denna beredning görs följande ändringar av arbets- och skattelagstiftningen:

- Tillämpningsområdet begränsas till att gälla arbetsgivare, som säger upp arbetstagare av produktionsmässiga och ekonomiska orsaker och som har minst 30 arbetstagare.
- De utvidgade rättigheterna gäller arbetstagare, som sagts upp av produktionsmässiga och ekonomiska orsaker och som varit anställda minst 5 år av den arbetsgivare, som säger upp anställningsförhållandet.
- Utbildningsersättningens belopp skall motsvara arbetstagarens personliga lön, dock minst företagets eller den offentliga organisationens genomsnittslön.

- Det skall bestämmas att myndigheterna svarar för att bedöma behovet av lämplig och behövlig kunskapsutveckling och för att skaffa sådan.
- Tjänster för kunskapsutveckling skall kunna ersättas med andra arrangemang på minst motsvarande nivå.
- Tjänsten skall inte utgöra skattbar inkomst för arbetstagaren.
- Arbetstagare, som har sagts upp av produktionsmässiga och ekonomiska orsaker har rätt till arbetshälsovårdstjänster under sex månader efter det att skyldigheten att utföra arbete har upphört.
- Sanktionen för att försumma förpliktelser gällande utbildning och skolning för att befrämja sysselsättningen skall vara skadestånd i stället för gottgörelse enligt samarbetslagen.

## 6. Lokala avtal

Arbetsmarknadens centralorganisationer är överens om att man i kollektivavtal skall befrämja lokala avtal och att man i detta sammanhang skall förbättra personalrepresentanternas verksamhetsförutsättningar. Centralorganisationerna anser det vara viktigt att kollektivavtalsparterna förhandlar om hur man kan förbättra förutsättningarna för lokala avtal i branschvisa kollektivavtal, samt att kollektivavtalsparterna i sina kollektivavtal inkluderar bestämmelser om nedanstående frågor i samband med lokala avtal, med beaktande av branschvisa behov och förutsättningar:

1. En överlevnadsklausul för att trygga arbetsgivarens verksamhet och arbetsplatserna genom att anpassa arbetsvillkoren när arbetsgivaren råkar i sådana ekonomiska svårigheter, som skulle medföra en minskning av arbetskraften.
2. Förbättring av förtroendemännens verksamhetsförutsättningar motsvarande ökningen av möjligheterna till lokala avtal.
3. Ikraftträdande av lokala avtal utan godkännande på förbunds nivå.
4. Möjlighet att ta i bruk ett system för arbetstidsbanker.

Centralorganisationerna föreslår att man genomför endast följande lagstiftningsreformer gällande lokala avtal.

1. På trepartsbasis bereder man lagändringar genom vilka man avskaffar förbudet för icke organiserade företag att ingå lokala avtal och försätter icke organiserade företag i samma ställning som organiserade sådana i fråga om tillvägagångssätt och parter i lokala avtal.
2. På trepartsbasis bereder man behövliga lagändringar för att i arbetsdomstolen avgöra tvister gällande giltighet, innehåll, omfattning, tolkning och därtill ansluten fullgörelsetalan av lokala avtal, som baserar sig på allmänbindande kollektivavtal.

3. I fråga om arbetslöshets- och lönegaranti görs behövliga lagändringar för att arbetstagarnas arbetslöshets- och lönegaranti skall kunna bibehållas på samma nivå som före eventuella överlevnadsavtal.
4. Samarbetslagens tillämpningsområde utvidgas till att gälla också filialer.

## **7. Följande förhandlingsomgång**

Centralorganisationerna anser det vara viktigt att följande förhandlingsomgång, som börjar på hösten 2017, genomförs på förbunds nivå så att förhandlingsresultaten stöder konkurrenskraften för arbete som utförs i Finland, landets ekonomiska tillväxt och sysselsättning.

## **. 8. Övriga åtgärdsförslag till regeringen**

### **8.1. Vuxenutbildningsstöd**

Staten avstår från att finansiera vuxenutbildningsstödet grunddel. Denna del ändras inte till låneform. Vuxenutbildningens maximilängd förkortas till 15 månader och grunddelen minskas med 15 %. Den återstående finansieringsandelen täcks genom arbetslöshetsförsäkringsfondens intäkter. Ändringen träder i kraft år 2017.

### **8.2. Trepartsberedning**

De centrala arbetsmarknadsorganisationerna föreslår att regeringen tillsammans med arbetsmarknadsparterna skall bereda de ändringar, som skall göras av arbetslagstiftningen och det inkomstrelaterade socialskyddet.

## **9. Branschvisa avtal och avtalets omfattning**

De centrala arbetsmarknadsorganisationerna föreslår att de branschvisa arbets- och tjänstekollektivavtalsförhandlingarna slutförs till och med den 31.5.2016. Parterna i arbets- och tjänstekollektivavtal skall skriftligt till och med den 31.5.2016 klockan 16 meddela sina egna centralorganisationer om att resultat enligt detta avtal har uppnåtts.

Genom sina egna åtgärder och genom samarbete dem emellan strävar centralorganisationerna till att dessa resultat i så stor omfattning som möjligt förverkligas på arbetsmarknaden.

Den 1.6.2016 bedömer centralorganisationerna avtalets omfattning samt de åtgärder, som regeringen meddelat för att befärma uppnåendet av ett avtal, varefter de gemensamt meddelar statsrådet om omfattningen. Om avtalets omfattning eller regeringens åtgärder inte är tillräckliga, har parterna i arbets- och tjänstekollektivavtal rätt att frånträda de avtal, som de slutit enligt detta avtal.

Helsingfors den 29.2.2016

CENTRALORGANISATIONEN FÖR HÖGUTBILDADE I FINLAND AKAVA rf

FINLANDS NÄRINGSLIV EK

KYRKANS ARBETSMARKNADSVERK

KT KOMMUNARBETSGIVARNA

FINLANDS FACKFÖRBUNDS CENTRALORGANISATION FFC rf

TJÄNSTEMANNACENTRALORGANISATIONEN STTK rf

STATENS ARBETSMARKNADSVERK

=====

#### KONKURRENSKRAFTSAVTAL

Undertecknade organisationer har i dag gemensamt konstaterat att man i arbets- och tjänstekollektivavtalsförhandlingarna har uppnått en tillräcklig omfattning enligt det förhandlingsresultat, som undertecknade organisationer uppnått den 29.2.2016, samt att parterna har kännedom om de åtgärder för att stöda uppnåendet av ett konkurrenskraftsavtal, som regeringen meddelat, för att parterna skall kunna godkänna avtalet. Parterna bekräftar sålunda att förhandlingsresultatet utgör ett konkurrenskraftsavtal. Därmed förbinder sig parterna till de åtgärder, som överenskommits i konkurrenskraftsavtalet.

Helsingfors den 14.6.2016

CENTRALORGANISATIONEN FÖR HÖGUTBILDADE I FINLAND AKAVA rf

FINLANDS NÄRINGSLIV EK

KYRKANS ARBETSMARKNADSVERK

KT KOMMUNARBETSGIVARNA

FINLANDS FACKFÖRBUNDS CENTRALORGANISATION FFC rf

TJÄNSTEMANNACENTRALORGANISATIONEN STTK rf

STATENS ARBETSMARKNADSVERK